

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2002

Vyhlásené: 1. 5. 2002

Časová verzia predpisu účinná od: 29.12.2020

Obsah dokumentu je právne záväzný.

227

ÚSTAVNÝ ZÁKON

z 11. apríla 2002

**o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu
a núdzového stavu**

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. 1

Základné ustanovenia

(1) Slovenská republika vykonáva štátnu moc s cieľom zachovať mier a bezpečnosť štátu, najmä brániť svoju zvrchovanosť, územnú celistvosť, nedotknuteľnosť hraníc a demokratický poriadok, chrániť život a zdravie osôb, základné práva a slobody, majetok a životné prostredie a plniť záväzky vyplývajúce z členstva v organizácii vzájomnej kolektívnej bezpečnosti a z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Vypovedať vojnu alebo vyhlásiť vojnový stav, výnimočný stav a núdzový stav možno len za podmienok ustanovených v tomto ústavnom zákone.

(2) Základnou úlohou verejnej moci v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu je vykonávať všetky potrebné opatrenia na obranu štátu a zachovanie jeho bezpečnosti, na ochranu života a zdravia osôb, na ochranu majetku, na dodržiavanie základných práv a slobôd, na odvrátenie ohrozenia alebo na obnovu narušeného hospodárstva, najmä riadneho fungovania zásobovania, dopravy a verejných služieb v obciach a na riadne fungovanie ústavných orgánov.

(3) Bezpečnosť je stav, v ktorom je zachovávaný mier a bezpečnosť štátu, jeho demokratický poriadok a zvrchovanosť, územná celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc štátu, základné práva a slobody a v ktorom sú chránené životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie.

(4) Krízová situácia je obdobie, počas ktorého je bezprostredne ohrozená alebo narušená bezpečnosť štátu a ústavné orgány môžu po splnení podmienok ustanovených v tomto ústavnom zákone na jej riešenie vypovedať vojnu, vyhlásiť vojnový stav alebo výnimočný stav, alebo núdzový stav.

(5) Ozbrojené sily Slovenskej republiky (ďalej len „ozbrojené sily“), ozbrojené zbory, Hasičský a záchranný zbor, záchranné služby sú povinné plniť úlohy pri zachovávaní mieru a bezpečnosti štátu; iné právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie v rozsahu vymedzenej pôsobnosti zodpovedajú za plnenie týchto úloh podľa osobitného zákona.

(6) Ozbrojené sily tvoria

a) v stave bezpečnosti profesionálni vojaci, vojaci v zálohe povolani na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy,

- b) v čase vojny a vojnového stavu profesionálni vojaci, vojaci v zálohe povolaní na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl, vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy, vojaci v zálohe povolaní na výkon mimoriadnej služby a registrovaní občania povolaní na výkon mimoriadnej služby, ktorí sú na základe odvodného konania odvedení,
- c) v čase výnimočného stavu a núdzového stavu profesionálni vojaci, vojaci v zálohe povolaní na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl, vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy a vojaci v zálohe povolaní na výkon mimoriadnej služby.

(7) Výkon mimoriadnej služby upraví zákon.

(8) Pri ohrození bezpečnosti štátu alebo pri bezprostrednej hrozbe jeho napadnutia cudzou mocou, v čase vojny alebo vyhláseného vojnového stavu môže prezident Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“) na návrh vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadiť čiastočnú alebo všeobecnú mobilizáciu ozbrojených síl podľa osobitného zákona.

(9) Riadenie štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu ustanoví osobitný zákon.

Čl. 2

Vojna

(1) Vojnu vypovie prezident na základe rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) len za podmienky, že Slovenská republika je napadnutá cudzou mocou, ktorá jej vypovedala vojnu alebo ktorá bez vypovedania vojny narušila jej bezpečnosť, alebo za podmienky, že vypovedaním vojny Slovenská republika plní záväzky vyplývajúce z členstva v organizácii vzájomnej kolektívnej bezpečnosti alebo z medzinárodnej zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu.

(2) Vypovedanie vojny sa vzťahuje na celé územie Slovenskej republiky.

(3) V čase vojny možno v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas v závislosti od priebehu udalostí obmedziť základné práva a slobody a uložiť povinnosti na celom území Slovenskej republiky alebo na jej časti, a to najviac v tomto rozsahu:

- a) obmedziť nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia núteným pobytom v ochranných krytoch a iných obdobných zariadeniach civilnej ochrany alebo evakuáciou na určené miesto,
- b) uložiť pracovnú povinnosť pre potreby ozbrojených síl, ozbrojených zborov alebo na zabezpečenie zásobovania, udržiavania pozemných komunikácií a železníc, vykonávania dopravy a rozvodu elektriny, plynu a tepla, výkonu zdravotnej starostlivosti alebo udržiavania verejného poriadku,
- c) obmedziť výkon vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na rozmiestnenie príslušníkov ozbrojených síl (ďalej len „vojak“), príslušníkov ozbrojených zborov, bojových prostriedkov, zdravotníckych zariadení, zásobovacích zariadení a záchranných služieb, ako aj využívanie nehnuteľností na účely zabezpečenia výroby, vykonávania dopravných, telekomunikačných a poštových služieb, výkonu zdravotníckej starostlivosti, veterinárnej starostlivosti, sociálneho zabezpečenia, zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu a ochranu kultúrneho fondu,
- d) obmedziť výkon vlastníckeho práva k hnutelým veciam
1. obmedzením alebo zakázaním používania motorových vozidiel, lietadiel, vrtuľníkov, balónov a plavidiel na súkromné účely a na podnikanie,
 2. prikázaním motorových vozidiel pre potreby ozbrojených síl alebo verejných služieb,
 3. obmedzením alebo zakázaním používania vysielacích telekomunikačných zariadení a telekomunikačných okruhov,

4. prikázaním odovzdania zbraní a streliva do povinnej úschovy ozbrojených zborov,
- e) obmedziť nedotknuteľnosť obydlia na ubytovanie vojakov, príslušníkov ozbrojených zborov alebo evakuovaných osôb,
 - f) obmedziť listové tajomstvo a tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností zavedením cenzúry a obmedziť doručovanie niektorých poštových zásielok,
 - g) obmedziť slobodu pohybu a pobytu zákazom vychádzania v určenom čase alebo povoľovaním pobytu mimo obce,
 - h) obmedziť alebo zakázať uplatňovanie práva pokojne sa zhromažďovať alebo zhromažďovanie na verejnosti podmieniť povoľovaním,
 - i) obmedziť právo slobodne vyhľadávať a rozširovať informácie bez ohľadu na hranice štátu a slobodu prejavu na verejnosti,
 - j) podriaďiť vydávanie tlače povoľovaniu, obsah tlače a vysielania rozhlasu a televízie podriaďiť zavedením cenzúry a zabezpečiť vstup do tlače a do vysielania rozhlasu a televízie spojený s výzvami a informáciami pre obyvateľstvo,
 - k) zakázať uplatňovanie petičného práva a práva na štrajk,
 - l) uložiť povinnosť zatemňovať obydlia a používať ochranné masky a individuálne protichemické baličky,
 - m) obmedziť právo slobodne sa združovať a obmedziť alebo zakázať činnosť spolkov a iných občianskych združení, politických strán a politických hnutí a odborových organizácií,
 - n) nevyhlásiť voľby do národnej rady, do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov a voľbu prezidenta v pravidelných volebných obdobiach,
 - o) obmedziť prístup občanov k voleným a iným verejným funkciám,
 - p) obmedziť právo na vzdelanie obmedzením vyučovania,
 - r) obmedziť slobodnú voľbu povolania a právo podnikat' zákazom výkonu určitých povolání alebo činností,
 - s) obmedziť právo na kolektívne vyjednávanie, na odmenu za vykonanú prácu, na platenú dovolenku na zotavenie a na primeraný odpočinok po práci a povoliť prekročenie najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času,
 - t) obmedziť právo na súdnu ochranu v občianskoprávných, obchodnoprávných a pracovnoprávných veciach,
 - u) obmedziť ochranu prírody a krajiny a právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia.

(4) V čase vojny môže prezident na návrh vlády

- a) nariadiť výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy,
- b) povolať na výkon mimoriadnej služby vojakov v zálohe a registrovaných občanov, ktorí sú na základe odvodného konania odvedení,
- c) povolať na výkon alternatívnej služby registrovaných občanov a vojakov v zálohe, ktorí v stave bezpečnosti odopreli výkon mimoriadnej služby, alebo
- d) nariadiť čiastočnú alebo všeobecnú mobilizáciu ozbrojených síl.

(5) Časom vojny je obdobie odo dňa vypovedania vojny do dňa uzavretia mieru.

Čl. 3 Vojnový stav

(1) Vojnový stav môže na návrh vlády vyhlásiť prezident len za podmienky, že Slovenskej republike bezprostredne hrozí vypovedanie vojny alebo bezprostredne hrozí napadnutie cudzou mocou bez vypovedania vojny.

(2) Vyhlásenie vojnového stavu sa vzťahuje na celé územie Slovenskej republiky.

(3) V čase vojnového stavu možno v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas obmedziť základné práva a slobody a uložiť povinnosti v závislosti od priebehu udalostí na celom území Slovenskej republiky alebo na jej časti, a to najviac v tomto rozsahu:

- a) obmedziť nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia evakuáciou na určené miesto,
- b) uložiť pracovnú povinnosť pre potreby ozbrojených síl, ozbrojených zborov alebo na zabezpečenie udržiavania pozemných komunikácií a železníc, vykonávania dopravy, telekomunikačných a poštových služieb, výkonu zdravotnej starostlivosti, prevádzkovania vodovodov a kanalizácií alebo udržiavania verejného poriadku,
- c) obmedziť výkon vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na rozmiestnenie vojakov, príslušníkov ozbrojených zborov, bojových prostriedkov, zdravotníckych zariadení, zásobovacích zariadení a záchranných služieb, ako aj na využívanie nehnuteľností na účely zabezpečenia výroby, vykonávania dopravných, telekomunikačných a poštových služieb, výkonu zdravotníckej starostlivosti, veterinárnej starostlivosti, sociálneho zabezpečenia, zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu a ochranu kultúrneho fondu,
- d) obmedziť výkon vlastníckeho práva k hnutel'ným veciam
 1. obmedzením alebo zakázaním používania motorových vozidiel, lietadiel, vrtuľníkov a plavidiel na súkromné účely a na podnikanie,
 2. prikázaním motorových vozidiel pre potreby ozbrojených síl alebo verejných služieb,
 3. obmedzením alebo zakázaním používania vysielacích telekomunikačných zariadení,
 4. prikázaním odovzdania zbraní a streliva do povinnej úschovy ozbrojených zborov,
- e) obmedziť nedotknuteľnosť obydlia na ubytovanie evakuovaných osôb,
- f) obmedziť listové tajomstvo a tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností zavedením cenzúry a obmedziť doručovanie niektorých poštových zásielok,
- g) obmedziť slobodu pobytu povoľovaním pobytu mimo obce,
- h) obmedziť alebo zakázať uplatňovanie práva pokojne sa zhromažďovať alebo zhromažďovanie na verejnosti podmieniť povoľovaním,
- i) obmedziť právo slobodne vyhľadávať a rozširovať informácie bez ohľadu na hranice štátu a slobodu prejavu na verejnosti,
- j) podriaďiť vydávanie tlače povoľovaniu, obsah tlače a vysielania rozhlasu a televízie podriaďiť zavedením cenzúry a zabezpečiť vstup do vysielania rozhlasu a televízie spojený s výzvami a informáciami pre obyvateľstvo,
- k) zakázať uplatňovanie práva na štrajk,
- l) uložiť povinnosť zatemňovať obydlia a používať ochranné masky a individuálne protichemické baličky,
- m) obmedziť právo slobodne sa združovať a obmedziť činnosť spolkov a iných občianskych združení,
- n) nevyhlásiť voľby do národnej rady, do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy

vyšších územných celkov a voľbu prezidenta v pravidelných volebných obdobiach,

- o) obmedziť prístup občanov k voleným a iným verejným funkciám,
- p) obmedziť právo podnikat' zákazom výkonu určitých povolání alebo činností,
- r) obmedziť právo na kolektívne vyjednávanie, na odmenu za vykonanú prácu, na platenú dovolenku na zotavenie a na primeraný odpočinok po práci a povoliť prekročenie najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času,
- s) obmedziť právo na súdnu ochranu v občianskoprávných, obchodnoprávných a pracovnoprávných veciach,
- t) obmedziť právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia.

(4) V čase vojnového stavu môže prezident na návrh vlády

- a) nariadiť výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy,
- b) povolať na výkon mimoriadnej služby vojakov v zálohe a registrovaných občanov, ktorí sú na základe odvodného konania odvedení,
- c) povolať na výkon alternatívnej služby registrovaných občanov a vojakov v zálohe, ktorí v stave bezpečnosti odopreli výkon mimoriadnej služby, alebo
- d) nariadiť čiastočnú alebo všeobecnú mobilizáciu ozbrojených síl.

(5) Časom vojnového stavu je obdobie odo dňa jeho vyhlásenia do dňa jeho skončenia alebo do uplynutia času, na ktorý bol vyhlásený, alebo do dňa vypovedania vojny.

Čl. 4

Výnimočný stav

(1) Výnimočný stav môže na návrh vlády vyhlásiť prezident len za podmienky, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k teroristickému útoku, k rozsiahlym pouličným nepokojom spojeným s útokmi na orgány verejnej moci, drancovaním obchodov a skladov alebo s inými hromadnými útokmi na majetok alebo dôjde k inému hromadnému násilnému protiprávnemu konaniu, ktoré svojím rozsahom alebo následkami podstatne ohrozuje alebo narušuje verejný poriadok a bezpečnosť štátu, ak ho nemožno odvrátiť činnosťou orgánov verejnej moci a ak je znemožnené účinné použitie zákonných prostriedkov; výnimočný stav možno vyhlásiť len na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území, ktorým môže byť aj celé územie Slovenskej republiky.

(2) Výnimočný stav možno vyhlásiť v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, najdlhšie na 60 dní. Ak vzniknú nové okolnosti bezprostredne súvisiace s dôvodmi, pre ktoré bol výnimočný stav vyhlásený, možno výnimočný stav predĺžiť v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, najviac o ďalších 30 dní.

(3) Výnimočný stav nemožno vyhlásiť na potlačenie štrajku, o ktorom rozhodol príslušný odborový orgán, alebo výluky, o ktorej rozhodol zamestnávateľ v súlade s predpismi o kolektívnom vyjednávaní, ani na znemožnenie alebo na rozpustenie verejného zhromaždenia občanov v súlade s predpismi upravujúcimi právo na zhromažďovanie, ak na ňom alebo v súvislosti s ním nedôjde ku konaniu, ktoré spĺňa podmienku podľa odseku 1.

(4) V čase výnimočného stavu možno v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas podľa závažnosti ohrozenia obmedziť základné práva a slobody a uložiť povinnosti na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území, ktorým môže byť aj celé územie Slovenskej republiky, a to najviac v tomto rozsahu:

- a) obmedziť nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia núteným pobytom v obydlí alebo evakuáciou na určené miesto,
- b) uložiť pracovnú povinnosť na zabezpečenie zásobovania, udržiavania pozemných komunikácií a železníc, vykonávania dopravy, prevádzkovania vodovodov a kanalizácií, výroby a rozvodu elektriny, plynu a tepla, výkonu zdravotnej starostlivosti alebo udržiavania verejného poriadku,
- c) obmedziť výkon vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na rozmiestnenie vojakov, príslušníkov ozbrojených zborov, zdravotníckych zariadení, zásobovacích zariadení, záchranných služieb a na umiestnenie zátarás a zábran proti davu,
- d) obmedziť výkon vlastníckeho práva k hnutelným veciam odovzdaním zbraní a streliva do povinnej úschovy ozbrojených zborov,
- e) zakázať vjazd motorových vozidiel alebo obmedziť ich používanie na súkromné účely a na podnikanie,
- f) obmedziť nedotknuteľnosť obydlia na ubytovanie evakuovaných osôb,
- g) obmedziť doručovanie poštových zásielok,
- h) obmedziť slobodu pohybu a pobytu zákazom vychádzania v určenom čase,
- i) obmedziť alebo zakázať uplatňovanie práva pokojne sa zhromažďovať alebo zhromažďovanie na verejnosti podmieniť povoľovaním,
- j) obmedziť právo slobodne rozširovať informácie bez ohľadu na hranice štátu a slobodu prejavu na verejnosti,
- k) podriaďiť vydávanie tlače povoľovaniu, obsah tlače a vysielania rozhlasu a televízie podriaďiť zavedením cenzúry a zabezpečiť vstup do vysielania rozhlasu a televízie spojený s výzvami a informáciami pre obyvateľstvo,
- l) zakázať uplatňovanie práva na štrajk.

(5) V čase výnimočného stavu môže prezident na návrh vlády

- a) nariadiť výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy,
- b) povolať na výkon mimoriadnej služby vojakov v zálohe.

(6) Na obnovenie zákonného stavu možno použiť prostriedky, ktoré vzhľadom na okolnosti zodpovedajú rozsahu narušenia alebo ohrozenia, intenzite útokov a nepokojov a veľkosti postihnutého alebo bezprostredne ohrozeného územia, pričom ich použitie vedie k obnoveniu zákonného stavu.

Čl. 5 **Núdzový stav**

(1) Núdzový stav môže vláda vyhlásiť len za podmienky, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu života a zdravia osôb, a to aj v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie, k ohrozeniu životného prostredia alebo k ohrozeniu značných majetkových hodnôt v dôsledku živelných pohromy, katastrofy, priemyselnej, dopravnej alebo inej prevádzkovej havárie; núdzový stav možno vyhlásiť len na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území, ktorým môže byť aj celé územie Slovenskej republiky.

(2) Núdzový stav možno vyhlásiť v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, najdlhšie na 90 dní. Núdzový stav vyhlásený z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie možno v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas predĺžiť najviac o ďalších 40 dní, a to aj opakovane. S predĺžením núdzového stavu podľa druhej vety musí vysloviť súhlas

národná rada, a to do 20 dní od prvého dňa predĺženého núdzového stavu. Ak národná rada nevysloví súhlas, predĺžený núdzový stav zanikne dňom neschválenia návrhu vlády na vyslovenie súhlasu s predĺžením núdzového stavu, inak uplynutím lehoty podľa tretej vety na vyslovenie takéhoto súhlasu. Súhlas národnej rady je potrebný aj v prípade opätovného vyhlásenia núdzového stavu, ak od skončenia predchádzajúceho núdzového stavu vyhláseného z tých istých dôvodov neuplynulo 90 dní; tretia a štvrtá veta sa použijú rovnako.

(3) V čase núdzového stavu, okrem núdzového stavu vyhláseného z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie, možno v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas podľa závažnosti ohrozenia obmedziť základné práva a slobody a uložiť povinnosti na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území, ktorým môže byť aj celé územie Slovenskej republiky, a to najviac v tomto rozsahu:

- a) obmedziť nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia núteným pobytom v obydlí alebo evakuáciou na určené miesto,
- b) uložiť pracovnú povinnosť na zabezpečenie zásobovania, udržiavania pozemných komunikácií a železníc, vykonávania dopravy, prevádzkovania vodovodov a kanalizácií, výroby a rozvodu elektriny, plynu a tepla, výkonu zdravotnej starostlivosti, poskytovania sociálnych služieb, vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, udržiavania verejného poriadku alebo na odstraňovanie vzniknutých škôd,
- c) obmedziť výkon vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na rozmiestnenie vojakov, príslušníkov ozbrojených zborov, zdravotníckych zariadení, zásobovacích zariadení, záchranných služieb a uvoľňovacích a iných technických zariadení,
- d) obmedziť výkon vlastníckeho práva k hnutelým veciam zákazom vjazdu motorových vozidiel alebo obmedzením ich používania na súkromné účely a na podnikanie,
- e) obmedziť nedotknuteľnosť obydli na ubytovanie evakuovaných osôb,
- f) obmedziť doručovanie poštových zásielok,
- g) obmedziť slobodu pohybu a pobytu,
- h) obmedziť alebo zakázať uplatňovanie práva pokojne sa zhromažďovať alebo zhromažďovanie na verejnosti podmieniť povoľovaním,
- i) obmedziť právo slobodne rozširovať informácie bez ohľadu na hranice štátu a slobodu prejavu na verejnosti,
- j) zabezpečiť vstup do vysielania rozhlasu a televízie spojený s výzvami a informáciami pre obyvateľstvo,
- k) zakázať uplatňovanie práva na štrajk,
- l) vykonať opatrenia na riešenie stavu ropnej núdze.

(4) V čase núdzového stavu vyhláseného z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie možno v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas podľa závažnosti ohrozenia obmedziť základné práva a slobody a uložiť povinnosti na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území, ktorým môže byť aj celé územie Slovenskej republiky, a to najviac v rozsahu podľa odseku 3 písm. a), b), e), g), h) alebo písm. j).

(5) V čase núdzového stavu môže prezident na návrh vlády

- a) nariadiť výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy,
- b) povolať na výkon mimoriadnej služby vojakov v zálohe.

Činnosť ústavných orgánov**Čl. 6**

(1) Ak v čase vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu nemôžu ústavné orgány vykonávať činnosť v mieste svojho sídla, vykonávajú ju v záložnom mieste.

(2) Vláda

- a) zodpovedá za obranu a bezpečnosť štátu,
- b) určuje základnú koncepciu obrany a bezpečnosti štátu,
- c) organizuje prípravu ústavných orgánov na čas vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu,
- d) organizuje prípravu hospodárstva, zásobovania obyvateľstva a štátnych hmotných rezerv na čas vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu,
- e) organizuje prípravu krajov a prípravu okresov v územnom obvode okresného úradu na čas vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu,
- f) prijíma opatrenia na zmiernenie a odstraňovanie škôd a iných následkov spôsobených v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu,
- g) koordinuje činnosť ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a záchranných služieb v čase vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu,
- h) na návrh Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky určuje výšku zásob základných komodít na zachovanie bezpečnosti a obrany štátu a spôsob finančného zabezpečenia plnenia úloh súvisiacich s časom vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

(3) Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, okresné úrady v sídle kraja, okresné úrady, obce a vyššie územné celky v čase mieru zodpovedajú za organizáciu prípravy Slovenskej republiky na obdobie vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu.

Čl. 7

(1) Zriaďuje sa Parlamentná rada Slovenskej republiky (ďalej len „Parlamentná rada“).

(2) Ak je v čase vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu znemožnená činnosť národnej rady, vykonáva jej ústavné právomoci až do obnovenia činnosti Parlamentná rada s výnimkou

- a) uznášania sa na ústave a ústavných zákonoch, volebných zákonoch, zákonoch o politických stranách a politických hnutiach a na zákonoch o spôsobe vykonania referenda,
- b) vyslovovania súhlasu s medzinárodnou zmluvou,
- c) uznášania sa na ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta a na návrhoch na vyhlásenie referenda,
- d) podania obžaloby na prezidenta.

(3) Predsedom Parlamentnej rady je predseda národnej rady; ďalšími členmi Parlamentnej rady sú podpredsedovia národnej rady, predsedovia a podpredsedovia výborov národnej rady a predsedovia poslaneckých klubov.

(4) Parlamentná rada zodpovedá za svoju činnosť národnej rade.

(5) Parlamentná rada rozhoduje v zbore; na prijatie uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny jej členov.

(6) Ak národná rada opätovne začne vykonávať svoju činnosť, na prvej schôdzi po obnovení činnosti schváli alebo zruší uznesenie Parlamentnej rady. Ak národná rada neschváli alebo zruší

uznesenie prijaté Parlamentnou radou, takéto uznesenie stráca platnosť.

Čl. 8

(1) Zriaďuje sa Bezpečnostná rada Slovenskej republiky (ďalej len „Bezpečnostná rada“).

(2) Bezpečnostná rada v mieri sa ako poradný orgán podieľa na vytváraní a realizácii bezpečnostného systému Slovenskej republiky, plnení medzinárodných záväzkov v oblasti bezpečnosti, vyhodnocuje bezpečnostnú situáciu v Slovenskej republike a vo svete; pripravuje pre vládu návrhy opatrení na zachovávanie bezpečnosti Slovenskej republiky, na predchádzanie krízovým situáciám, ako aj návrhy na riešenie vzniknutej krízovej situácie; podrobnosti jej fungovania v čase mieru ustanoví osobitný zákon.

(3) Ak je v čase vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu znemožnená činnosť vlády, vykonáva jej ústavné právomoci až do obnovenia činnosti Bezpečnostná rada s výnimkou rozhodovania o programe vlády a jeho plnení, o požiadaní o vyslovenie dôvery a o udelení amnestie vo veciach priestupkov.

(4) Bezpečnostná rada má deväť členov. Predsedom Bezpečnostnej rady je predseda vlády. Podpredsedom Bezpečnostnej rady je podpredseda vlády poverený predsedom Bezpečnostnej rady; ďalšími členmi Bezpečnostnej rady sú minister obrany Slovenskej republiky, minister vnútra Slovenskej republiky, minister financií Slovenskej republiky, minister zahraničných vecí Slovenskej republiky. Ďalších členov Bezpečnostnej rady vymenúva a odvoláva prezident na návrh predsedu vlády najneskôr do 48 hodín. Členovia Bezpečnostnej rady sú pri výkone funkcie nezastupiteľní.

(5) Bezpečnostná rada na prípravu a plnenie svojich úloh zriaďuje najmä tieto výbory:

- a) výbor pre zahraničnú politiku,
- b) výbor pre obranné plánovanie,
- c) výbor pre civilné núdzové plánovanie,
- d) výbor pre koordináciu spravodajských služieb.

(6) Bezpečnostná rada rozhoduje v zbore; na prijatie uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

(7) Úlohy spojené s činnosťou Bezpečnostnej rady zabezpečuje kancelária, ktorá je súčasťou organizačnej štruktúry Úradu vlády Slovenskej republiky. Riaditeľa kancelárie vymenúva a odvoláva predseda Bezpečnostnej rady.

(8) Štatút Bezpečnostnej rady, úlohy jej kancelárie a rokovacie poriadky výborov schvaľuje vláda.

(9) Prezident má právo

- a) navrhovať zvolanie Bezpečnostnej rady a zúčastňovať sa na jej zasadnutiach; ak prezident navrhne zvolanie Bezpečnostnej rady, predseda Bezpečnostnej rady zvolá Bezpečnostnú radu tak, aby sa jej zasadnutie uskutočnilo najneskôr do 48 hodín od okamihu, keď sa o návrhu dozvedel,
- b) vyžadovať od predsedu Bezpečnostnej rady a ďalších jej členov informácie potrebné na plnenie svojich úloh,
- c) predkladať Bezpečnostnej rade návrhy v záležitostiach bezpečnosti štátu.

(10) Ak vláda opätovne začne vykonávať svoju činnosť, na prvej schôdzi po obnovení činnosti schváli alebo zruší uznesenie Bezpečnostnej rady. Ak vláda uznesenie neschváli alebo ak zruší uznesenie prijaté Bezpečnostnou radou, takéto uznesenie stráca platnosť.

Čl. 9

(1) Podľa územného a správneho usporiadania Slovenskej republiky sa zriaďuje bezpečnostná rada kraja.

(2) Bezpečnostná rada kraja vyhodnocuje bezpečnostnú situáciu v územnom obvode kraja v súčinnosti s bezpečnostnými radami okresov, inými štátnymi orgánmi a vyšším územným celkom, pripravuje návrhy opatrení na zachovanie bezpečnosti kraja a opatrenia na predchádzanie krízovej situácii a predkladá ich Bezpečnostnej rade.

(3) Bezpečnostná rada kraja v období krízovej situácie plní úlohy súvisiace

- a) so zachovávaním alebo obnovou demokratického poriadku,
- b) s organizovaním činnosti na obnovu zákonného stavu, na ochranu života a zdravia osôb, majetku a životného prostredia,
- c) so zabezpečením riadneho fungovania hospodárstva, zásobovania, dopravy, zdravotnej starostlivosti a verejného poriadku,
- d) s obmedzovaním základných práv a slobôd, ukladaním povinností právnickým osobám a fyzickým osobám v rozsahu podľa tohto ústavného zákona.

(4) Bezpečnostná rada kraja na zabezpečenie plnenia úloh uvedených v odseku 3 ukladá úlohy bezpečnostným radám okresov, iným štátnym orgánom a vyššiemu územnému celku v obvode svojej územnej pôsobnosti.

(5) Informácie o prijatých opatreniach podľa odsekov 3 a 4, ako aj ďalšie návrhy na riešenie krízovej situácie predkladá bezpečnostná rada kraja Bezpečnostnej rade.

(6) Predsedom bezpečnostnej rady kraja je prednosta okresného úradu v sídle kraja. Ďalšími členmi bezpečnostnej rady kraja sú zástupca ozbrojených síl určený Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, zástupca Policajného zboru, zástupca Hasičského a záchranného zboru a predseda vyššieho územného celku.

(7) Úlohy sekretariátu bezpečnostnej rady kraja spojené s jej činnosťou zabezpečuje okresný úrad v sídle kraja.

(8) Členovia bezpečnostnej rady kraja sú pri výkone funkcie nezastupiteľní.

(9) Rokovanie bezpečnostnej rady kraja a úlohy jej sekretariátu upravuje rokovací poriadok, ktorý schvaľuje vláda.

(10) Bezpečnostná rada kraja rozhoduje v zbore; na prijatie uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

(11) Bezpečnostná rada kraja zodpovedá za výkon svojej funkcie vláde; ak ústavné právomoci vlády vykonáva Bezpečnostná rada, zodpovedá bezpečnostná rada kraja za výkon svojej funkcie Bezpečnostnej rade.

Čl. 10

(1) Podľa územného a správneho usporiadania Slovenskej republiky sa zriaďuje bezpečnostná rada okresu.

(2) Bezpečnostná rada okresu vyhodnocuje bezpečnostnú situáciu v územnom obvode okresného úradu v súčinnosti s inými štátnymi orgánmi a obcami, pripravuje návrhy opatrení na zachovanie bezpečnosti okresu v územnom obvode okresného úradu a opatrenia na predchádzanie

krízovej situácie a predkladá ich bezpečnostnej rade kraja.

(3) Bezpečnostná rada okresu v období krízovej situácie plní úlohy súvisiace

- a) so zachovávaním alebo s obnovou demokratického poriadku,
- b) s organizovaním činnosti na obnovu zákonného stavu, na ochranu života a zdravia osôb, majetku a životného prostredia,
- c) so zabezpečovaním riadneho fungovania hospodárstva, zásobovania, dopravy, zdravotnej starostlivosti a verejného poriadku,
- d) s obmedzovaním základných práv a slobôd, ukladáním povinností právnickým osobám a fyzickým osobám v rozsahu podľa tohto ústavného zákona.

(4) Bezpečnostná rada okresu na zabezpečenie plnenia úloh uvedených v odseku 3 ukladá úlohy iným štátnym orgánom a obciam v obvode svojej územnej pôsobnosti.

(5) Informácie o prijatých opatreniach podľa odsekov 3 a 4, ako aj ďalšie návrhy na riešenie krízovej situácie predkladá bezpečnostná rada okresu bezpečnostnej rade kraja.

(6) Predsedom bezpečnostnej rady okresu je prednosta okresného úradu. Ďalšími členmi bezpečnostnej rady okresu sú zástupca ozbrojených síl určený Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, zástupca Policajného zboru a zástupca Hasičského a záchranného zboru.

(7) Úlohy sekretariátu bezpečnostnej rady okresu spojené s jej činnosťou zabezpečuje okresný úrad.

(8) Členovia bezpečnostnej rady okresu sú pri výkone funkcie nezastupiteľní.

(9) Rokovanie bezpečnostnej rady okresu a úlohy jej sekretariátu upravuje rokovací poriadok, ktorý schvaľuje bezpečnostná rada kraja.

(10) Bezpečnostná rada okresu rozhoduje v zbere; na prijatie uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

(11) Bezpečnostná rada okresu zodpovedá za výkon svojej funkcie bezpečnostnej rade kraja.

Čl. 11

Spoločné ustanovenia

(1) Rozhodnutia o vypovedaní vojny a o uzavretí mieru, o vyhlásení vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu a o ich skončení, o predĺžení výnimočného stavu a o predĺžení núdzového stavu a o obmedzení základných práv a slobôd a uložení povinností, uznesenie národnej rady podľa čl. 5 ods. 2, ako aj uznesenia Parlamentnej rady, Bezpečnostnej rady a bezpečnostných rád krajov a bezpečnostných rád okresov sa bezodkladne vyhlasujú v tlači a vo vysielaní rozhlasu a televízie a ich vydanie sa oznamuje v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

(2) Ak v čase vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu nemožno uskutočniť voľby do národnej rady, do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov alebo voľbu prezidenta v pravidelných volebných obdobiach, volebné obdobia týchto orgánov sa skončia v deň zloženia sľubu novozvolených poslancov národnej rady, poslancov obecných zastupiteľstiev, starostov obcí, poslancov zastupiteľstiev vyšších územných celkov, predsedov vyšších územných celkov a novozvoleného prezidenta na základe volieb uskutočnených po skončení vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu, najneskôr však po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa uzavretia mieru alebo skončenia vojnového stavu, alebo výnimočného stavu.

(3) Zákonné nároky na náhrady za

- a) obmedzenie vlastníckeho práva,
- b) škody spôsobené ozbrojenými silami, ozbrojenými zbormi, Hasičským a záchranným zborom a záchrannými službami,
- c) porušenie povinností orgánov verejnej moci,
- d) škody spôsobené orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
- e) dovolenku na zotavenie,
- f) splnenie pracovnej povinnosti a za iné vykonané práce a služby uložené na plnenie úloh podľa tohto ústavného zákona,
- g) prácu nadčas,

ktoré vznikli v čase vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu, stávajú sa splatné oprávneným až po skončení vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu. Zákonné lehoty na ich uplatňovanie počas vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu neplynú.

(4) Zákonné lehoty, ktoré začali plynúť pred vypovedaním vojny alebo pred vyhlásením vojnového stavu, alebo výnimočného stavu, v čase vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu spočívajú.

(5) Súdne konania, správne konania, colné konania, daňové konania, konania vo veciach poplatkov a výkon rozhodnutí a exekúcie začaté pred vypovedaním vojny a pred vyhlásením vojnového stavu alebo výnimočného stavu možno v čase vojny, vojnového stavu a výnimočného stavu prerušiť, ak súd alebo orgán verejnej správy, ktorý vo veci koná, rozhodne, že mu okolnosti bezprostredne súvisiace s vypovedaním vojny a vyhlásením vojnového stavu alebo výnimočného stavu bránia v riadnom prejednaní a rozhodnutí veci alebo v riadnom výkone rozhodnutia zákonom ustanoveným postupom.

(6) Štátne orgány sú pri plnení úloh podľa tohto ústavného zákona finančnými vzťahmi zapojené na štátny rozpočet; obce a vyššie územné celky sú pri plnení úloh podľa tohto ústavného zákona financované formou štátnych dotácií.

(7) Tam, kde sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem „Rada obrany štátu“, „rady obrany okresov a miest“ a „branná pohotovosť štátu“, rozumie sa tým „Bezpečnostná rada Slovenskej republiky“, „bezpečnostná rada kraja“, „bezpečnostná rada okresu“ a „vojnový stav“.

Čl. 11a

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej dňom vyhlásenia

Predĺžiť možno aj núdzový stav vyhlásený pred účinnosťou tohto ústavného zákona.

Čl. 12

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa ústavný zákon č. 10/1969 Zb. o Rade obrany štátu v znení ústavného zákona č. 160/1990 Zb., ústavného zákona č. 133/1991 Zb. a čl. V ústavného zákona č. 493/1992 Zb.

Čl. 13
Účinnosť

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť 1. mája 2002.

Rudolf Schuster v. r.

Jozef Migaš v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

